

**PROTOKÓŁ
Z XXI POSIEDZENIA KOMITETU MONITORUJĄCEGO
REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO MAZURSKIEGO NA LATA 2014-2020**

Termin posiedzenia: 21 lutego 2018 r.

Miejsce posiedzenia: Centrum Wdrażania i Promocji Innowacji, ul. Jagiellońska 91a,
Olsztyn

Porządek obrad:

1. Powitanie uczestników.
2. Zatwierdzenie porządku obrad Komitetu Monitorującego RPO WiM 2014-2020.
3. Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów dla działań/poddziałów osi priorytetowej *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:
 - Działania 1.1 *Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych*, (Priorytet inwestycyjny 1a),
 - Poddziałania 1.3.4 *Tereny inwestycyjne*, (Priorytet inwestycyjny 3a),
 - Poddziałania 1.3.5 *Usługi dla MŚP*, (Priorytet inwestycyjny 3a),
 - Poddziałania 1.4.1 *Promocja gospodarcza regionu*, (Priorytet inwestycyjny 3b),
 - Poddziałania 1.4.2 *Pakietowanie produktów i usług*, (Schemat A), (Priorytet inwestycyjny 3b),
 - Poddziałania 1.4.2 *Pakietowanie produktów i usług*, (Schemat B), (Priorytet inwestycyjny 3b),
 - Poddziałania 1.4.3 *Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności MŚP*, (Priorytet inwestycyjny 3b),
 - Poddziałania 1.4.4 *Internacjonalizacja MŚP*, (Priorytet inwestycyjny 3b),
 - Poddziałania 1.5.2 *Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu*, (Priorytet inwestycyjny 3c).
4. Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie zatwierdzenia zmian ww. kryteriów wyboru projektów.
5. Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Efektywność energetyczna* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:
 - Poddziałania 4.4.4 *Infrastruktura transportu publicznego (Niskoemisyjny transport miejski)*, (Priorytet inwestycyjny 4e).
6. Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie zatwierdzenia zmian ww. kryteriów wyboru projektów.

7. Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Kadry dla Gospodarki* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:
 - Działania 2.1 *Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej* (Priorytet inwestycyjny 10i).
8. Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie zatwierdzenia zmian ww. kryteriów wyboru projektów.
9. Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:
 - Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się* (dla typu projektu: *Realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu), w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne*), (Priorytet inwestycyjny 8vi),
 - Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się* (dla typu projektu: *Opracowanie i/lub wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej*), (Priorytet inwestycyjny 8vi).
10. Dyskusja i głosowanie nad uchwałami w sprawie zatwierdzenia zmian ww. kryteriów wyboru projektów.
11. Przedstawienie propozycji kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:
 - Poddziałania 11.3.1 *Wsparcie przedsiębiorczości społecznej* (Priorytet inwestycyjny 9v).
12. Dyskusja i głosowanie nad uchwałą w sprawie zatwierdzenia ww. kryteriów wyboru projektów.
13. Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:
 - Poddziałania 11.1.1 *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe*, (Priorytet inwestycyjny 9i),
 - Poddziałania 11.1.3 *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekt ZIT Ełk*, (Priorytet inwestycyjny 9i),
 - Poddziałania 11.2.3 *Ułatwianie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe*, (Priorytet inwestycyjny 9iv),
 - Poddziałania 11.2.5 *Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekt ZIT Ełk*, (Priorytet inwestycyjny 9iv).
14. Dyskusja i głosowanie nad uchwałami w sprawie zatwierdzenia zmian ww. kryteriów wyboru projektów.
15. Przedstawienie informacji o stanie realizacji ram wykonania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.
16. Sprawy różne.

Przewodniczący posiedzenia: Pan Miron Sycz – Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Uczestnicy posiedzenia:

W XXI posiedzeniu Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 uczestniczyło: 20 członków Komitetu, 6 zastępców członków Komitetu, 7 stałych obserwatorów oraz 1 przedstawiciel Komisji Europejskiej (lista uczestników XXI posiedzenia Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 stanowi załącznik nr 1 do protokołu).

Liczba wydanych kart do głosowania wyniosła 26 na 42 wszystkich osób uprawnionych do głosowania w składzie Komitetu Monitorującego RPO WiM 2014-2020.

Przebieg spotkania:

Ad. 1.

Pan Miron Sycz (Wicemarszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020) rozpoczął spotkanie od powitania uczestników obrad. Oprócz członków Komitetu, zastępców członków Komitetu oraz obserwatorów powitał przedstawiciela Komisji Europejskiej Panią Annę Modzelewską.

Pani Anna Modzelewska poinformowała, że Komisja Europejska jest zadowolona z przyśpieszenia kontraktacji środków RPO WiM 2014-2020 i jego poziomu osiągniętego na koniec 2017 r. Podkreśliła jednak, że plany w tym zakresie na I kwartał 2018 r. są ambitne, więc w dalszym ciągu należy podejmować działania.

Zastępca Przewodniczącego Komitetu poinformował, że zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jako Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, z 13 lutego 2018 r. nastąpiła zmiana w składzie instytucjonalno-imiennym Komitetu Monitorującego RPO WiM 2014-2020 w zakresie:

1. Rezygnacji z udziału w pracach Komitetu Monitorującego Pełnomocnika Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Równego Traktowania.
2. Powołania do składu instytucjonalno-imiennego przedstawicieli Wojewody Warmińsko-Mazurskiego :
 - Pani Agnieszki Słowińskiej – jako obserwatora w Komitecie,
 - Pani Jadwigi Adamczyk-Palacz – jako zastępcy obserwatora w Komitecie.

Ponadto nastąpiły zmiany osób pełniących funkcję członków i zastępców członków Komitetu:

1. Z ramienia Ministra Inwestycji i Rozwoju zastępcą członka Komitetu został Pan Łukasz Dyba,
2. Z ramienia Ministra Środowiska zastępcą członka Komitetu został Pan Edwin Soszyński,
3. Z ramienia Warmińsko-Mazurskiego Klubu Biznesu członkiem Komitetu został Pan Waldemar Kłoczek, a zastępcą członka Komitetu został Pan Marcin Burza.

Zastępca Przewodniczącego Komitetu powitał nowych członków Komitetu Monitorującego i wręczył akty nominacji osobom obecnym na posiedzeniu.

Ad. 2.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) poinformował, że projekt agendy XXI posiedzenia Komitetu został przesłany członkom, zastępcom członków i obserwatorom Komitetu wraz z materiałami będącymi przedmiotem obrad na skrzynki mailowe 6 lutego br. Do zaproponowanego porządku obrad nie zostały zgłoszone uwagi i został on poddany pod głosowanie.

Wyniki głosowania: „za” - **23** głosów, „przeciw” - **0** głosów, „wstrzymało się” - **0** głosów. Tym samym porządek obrad został przyjęty (porządek obrad stanowi załącznik nr 2 do protokołu).

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) przechodząc do porządku obrad poinformował członków Komitetu, iż:

- Do przekazanych materiałów zostały wniesione uwagi od poszczególnych członków Komitetu, zastępców członków Komitetu oraz obserwatorów. W wyniku zgłoszonych uwag opracowane zostały skorygowane załączniki do projektów Uchwał. W załączonych materiałach członkowie Komitetu otrzymali zestawienia wszystkich zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem Instytucji Zarządzającej. Dodał, że poszczególni prelegenci omówią zarówno zgłoszone uwagi, jak i zmiany dokonane w projektach uchwał.
- Odbyły się dwa posiedzenia Grup roboczych powołanych w ramach Komitetu Monitorującego, tj. Grupy roboczej ds. efektywności funduszy Unii Europejskiej 2014-2020 oraz wspólne posiedzenie Grupy roboczej ds. włączenia społecznego i rynku pracy i Grupy roboczej ds. efektywności funduszy Unii Europejskiej 2014-2020.
- Grupa robocza ds. włączenia społecznego i rynku pracy pozytywnie zaopiniowała materiały będące przedmiotem obrad Komitetu w obszarach swojej działalności tj.: kryteria wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy oraz osi priorytetowej Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Zastępca Przewodniczącego poinformował, że w załączonych materiałach znajduje się ankieta ewaluacyjna dotycząca oceny posiedzenia Komitetu pod względem organizacyjno-technicznym. Poprosił o jej wypełnienie w trakcie Komitetu i przekazanie pracownikom Sekretariatu.

Ad. 3.

Pani Gabriela Zenkner-Kłujso (Kierownik Biura Przedsiębiorczości Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentowała i omówiła propozycje zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur* RPO WiM 2014-2020 dla:

- Działania 1.1 *Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych*, (Priorytet inwestycyjny 1a)
- Poddziałania 1.3.4 *Tereny inwestycyjne*, (Priorytet inwestycyjny 3a)
- Poddziałania 1.3.5 *Usługi dla MŚP*, (Priorytet inwestycyjny 3a)

- Poddziałania 1.4.1 *Promocja gospodarcza regionu*, (Priorytet inwestycyjny 3b)
- Poddziałania 1.4.2 *Pakietowanie produktów i usług*, (Schemat A), (Priorytet inwestycyjny 3b)
- Poddziałania 1.4.2 *Pakietowanie produktów i usług*, (Schemat B), (Priorytet inwestycyjny 3b)
- Poddziałania 1.4.3 *Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności MŚP*, (Priorytet inwestycyjny 3b)
- Poddziałania 1.4.4 *Internacjonalizacja MŚP*, (Priorytet inwestycyjny 3b)
- Poddziałania 1.5.2 *Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu*, (Priorytet inwestycyjny 3c)

W trakcie prezentacji poinformowano, że od członków Komitetu nie wpłynęły uwagi do prezentowanych zmian (prezentacja stanowi załącznik nr 3 do protokołu).

Ad.4.

W ramach dyskusji:

- **Pan Zdzisław Szczepkowski** (przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie) odniósł się do doniesień prasowych, z których wynika, że Rada Ministrów przyjęła projekt nowelizacji prawa, w zakresie zmiany formuły funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych. Zapytał, czy nie wpłynie to na zasadność przyjmowania kryteriów wyboru projektów w poddziałaniach gdzie ww. strefa występuje? **Pani Lidia Wójtowicz** (Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) odpowiedziała, iż na dzień dzisiejszy Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020 opiera się tylko na obowiązujących warunkach formalno-prawnych. Dlatego proponuje się podjęcie decyzji przez Komitet na podstawie aktów obowiązujących, a nie projektów ustaw.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) zamknął dyskusję i poddał pod głosowanie:

- (1) Uchwałę nr 254/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zmieniającą uchwały w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla działań/poddziałów osi priorytetowej *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020.

Wyniki głosowania: „za”- **24** głosy, „przeciw” - **0** głosów, „wstrzymało się”- **0** głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 4 do protokołu).

Ad.5.

Pan Sebastian Rzodkiewicz (Podinspektor w Biurze Programowania Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentował i omówił propozycje zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Efektywność energetyczna* RPO WiM 2014-2020 dla Poddziałania 4.4.4 Infrastruktura transportu publicznego (Niskoemisyjny transport miejski), (Priorytet inwestycyjny 4e).

W trakcie prezentacji omówione zostały także uwagi do kryteriów wyboru projektów, które wpłynęły od członków Komitetu (prezentacja stanowi załącznik nr 5 do protokołu).

Ad.6.

W ramach dyskusji:

- **Pan Jacek Szydło** (przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej) poprosił o wyjaśnienie, czy po usunięciu kryterium merytorycznego specyficznego obligatoryjnego nr 2 pn. *Spełnianie norm EURO-6 przez tabor* możliwe będzie zakupienie na terenach wiejskich autobusu zasilanego silnikiem diesla? **Pan Sebastian Rzodkiewicz** (Podinspektor w Biurze Programowania Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) odpowiedział, iż w ramach przyszłych naborów nie jest możliwe finansowanie zakupu pojazdów dla transportu publicznego zasilanych dieslem spełniającym normy EURO-6. Można zakupić jedynie pojazdy zasilane tylko paliwami alternatywnymi. Następnie przytoczył definicję paliw alternatywnych z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych. **Pani Lidia Wójtowicz** (Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) dodała, iż zmiany wynikają z konieczności dostosowania treści Programu do zmodyfikowanej Umowy Partnerstwa (na skutek uzgodnień strony polskiej z KE). Podkreśliła, że należy przyzwyczajać się, że coraz więcej potrzeb inwestycyjnych nie będzie można sfinansować ze środków UE. W szczególności po roku 2020.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) zamknął dyskusję i poddał pod głosowanie:

- (1) Uchwałę nr 255/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 111/2016 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 22.06.2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 4.4.4 *Infrastruktura transportu publicznego (Niskoemisyjny transport miejski)* osi priorytetowej Efektywność energetyczna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 4e)

Wyniki głosowania: „za” - **25** głosy, „przeciw” - **0** głosów, „wstrzymało się” - **0** głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 6 do protokołu).

Ad.7.

Pani Katarzyna Smółczyńska (Zastępca Dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentowała i omówiła propozycję zmian do kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Kadry dla gospodarki* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla Działania 2.1 *Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej* (Priorytet inwestycyjny 10i).

W trakcie prezentacji omówione zostały także uwagi do kryteriów wyboru projektów, które wpłynęły od członków Komitetu (prezentacja stanowi załącznik nr 7 do protokołu).

Ad.8.

W ramach dyskusji nie zabrano głosu.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) poddał pod głosowanie:

- (1) Uchwałę nr 256/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 9/2015 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 07.09.2015 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Działania 2.1 *Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej*, osi priorytetowej *Kadry dla gospodarki* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 10i)

Wyniki głosowania: „za” - 26 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 8 do protokołu).

Ad.9.

Pani Katarzyna Koplińska (Zastępca Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentowała i omówiła propozycję zmian do kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:

- Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się (dla typu projektu: Realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu), w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne)* (Priorytet inwestycyjny 8vi)
- Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się (dla typu projektu: Opracowanie i/lub wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej)* (Priorytet inwestycyjny 8vi).

W trakcie prezentacji omówione zostały także uwagi do kryteriów wyboru projektów, które wpłynęły od członków Komitetu (prezentacja stanowi załącznik nr 9 do protokołu).

Podczas prezentacji w każdym z ww. katalogów kryteriów wyboru projektów przedstawiona została propozycja dodatkowej zmiany polegającej na przeformułowaniu w definicji kryterium merytorycznego specyficznego obligatoryjnego pn. „Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 36 miesięcy” zapisu z: „Okres realizacji projektu nieprzekraczający 36 miesięcy spowoduje zapewnienie efektywnej realizacji działań projektowych zgodnych z Programem Polityki Zdrowotnej” na: „Okres realizacji projektu nieprzekraczający 36 miesięcy zapewni efektywniejszą realizację działań projektowych zgodnych z Programem Polityki Zdrowotnej”.

Ad.10.

W ramach dyskusji nie zabrano głosu.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) poddał pod głosowanie:

- (1) Uchwałę nr 257/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 200/2017 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 28.06.2017 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się (dla typu projektu: Realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu), w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne)*, osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 8vi)

Wyniki głosowania: „za” - 26 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 10 do protokołu).

- (2) Uchwałę nr 258/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 201/2017 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 28.06.2017 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się (dla typu projektu: Opracowanie i/lub wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej)*, osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 8vi)

Wyniki głosowania: „za” - 26 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 11 do protokołu).

Ad.11.

Pani Katarzyna Koplińska (Zastępca Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentowała i omówiła propozycję kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla Poddziałania 11.3.1 *Wsparcie przedsiębiorczości społecznej* (Priorytet inwestycyjny 9v).

W trakcie prezentacji omówione zostały także uwagi do kryteriów wyboru projektów, które wpłynęły od członków Komitetu (prezentacja stanowi załącznik nr 12 do protokołu).

Ad.12.

W ramach dyskusji nie zabrano głosu.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) poddał pod głosowanie:

- (1) Uchwałę nr 259/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.3.1 *Wsparcie przedsiębiorczości społecznej*, osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9v)

Wyniki głosowania: „za” - 25 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 13 do protokołu).

Ad.13.

Pani Dorota Solnicka (Zastępca Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentowała i omówiła propozycję zmian do kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla:

- Poddziałania 11.1.1 *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe* (Priorytet inwestycyjny 9i),
- Poddziałanie 11.1.3 *Usługi skierowane do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym świadczone przez podmioty integracji społecznej – projekt ZIT Ełk* (Priorytet inwestycyjny 9i),
- Poddziałania 11.2.3 *Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe* (Priorytet inwestycyjny 9iv),
- Poddziałania 11.2.5 *Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekt ZIT Ełk* (Priorytet inwestycyjny 9iv).

W trakcie prezentacji omówione zostały także uwagi do kryteriów wyboru projektów, które wpłynęły od członków Komitetu (prezentacje stanowią załączniki nr 14 i 15 do protokołu).

Ad.14.

W ramach dyskusji nie zabrano głosu.

Pan Miron Syc (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) poddał pod głosowanie:

- (1) Uchwałę nr 260/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 162/2016 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 16.12.2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.1.1 *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe*, osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9i)

Wyniki głosowania: „za” - 25 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 16 do protokołu).

- (2) Uchwałę nr 261/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.1.3 *Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekt ZIT Ełk*, osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9i)

Wyniki głosowania: „za” - 25 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 17 do protokołu).

- (3) Uchwałę nr 262/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 163/2016 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 16.12.2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.2.3 *Ułatwianie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe*, osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9iv)

Wyniki głosowania: „za” - 24 głosy, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 2 głosy. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 18 do protokołu).

- (4) Uchwałę nr 263/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.2.5 *Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekt ZIT Ełk*, osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9iv)

Wyniki głosowania: „za” - 25 głosów, „przeciw” - 0 głosów, „wstrzymało się” - 0 głosów. Tym samym uchwała została przyjęta (treść uchwały stanowi załącznik nr 19 do protokołu).

Ad.15.

Pan Emil Walendzik (p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) zaprezentował informację o stanie realizacji ram wykonania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (według stanu na 31 grudnia 2017 r.). (prezentacja stanowi załącznik nr 20 do protokołu).

W ramach dyskusji:

- **Pan Marcin Piłka** (członek KM, przedstawiciel Instytucji ds. koordynacji Umowy Partnerstwa w zakresie regionalnych programów operacyjnych) odniósł się do różnic metodologicznych w analizach prowadzonych przez MliR oraz IZ RPO WiM. Ministerstwo bazowało na danych według stanu na koniec III kwartału 2017 r., przekazanych przez IZ. Nie brano pod uwagę zmian wartości pośrednich wskaźników ram wykonania, wynegocjowanych z KE. Wykorzystano ponadto jedynie wartości z wniosków o płatność końcową (aktualizacja Rozporządzeń KE zmierza do poszerzenia źródła danych również o wnioski o płatność pośrednią). Dane będące w posiadaniu Ministerstwa wskazywały na ryzyko nieosiągnięcia zakładanej wartości ram wykonania w 8 z 11 osi, co w konsekwencji może grozić utratą 75,7 mln euro rezerwy wykonania. Na 31 wskaźników produktu i kluczowych etapów wdrażania, 10 pozostawało na poziomie bliskim 0. Z uwagi na niski poziom wydatkowania w Programie, również wskaźniki finansowe pozostają na poziomie bliskim 0. W trwających negocjacjach z KE wiele zmian dotyczy obniżenia wartości wskaźników. Aktualnie MliR identyfikuje zagrożenia nieosiągnięcia ram wykonania w dwóch osiach priorytetowych, tj. osi V – *Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów* oraz VII – *Infrastruktura transportowa*. **Pan Emil Walendzik** (p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie)

zaznaczył, że rzeczywiście Ministerstwo bazowało na danych przekazanych przez IZ, ale wyłącznie na zrealizowanych wartościach wskaźników, nie biorąc pod uwagę tych, które mogą zostać zrealizowane do końca 2018 roku (na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie). Wyjaśnił, że IZ w swoich analizach również bierze pod uwagę tylko te projekty, które złożą wniosek o płatność końcową. W przypadku, gdy wytyczne zostaną zaktualizowane i będzie istniała możliwość wykazywania wartości również poprzez płatności częściowe, to analizowane wskaźniki osiągną jeszcze wyższe wartości. **Pani Lidia Wójtowicz** (Dyrektor w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego) dodała, iż wszystkie wskaźniki zostały poddane głębokiej analizie, aby jak najbardziej zminimalizować zagrożenie w osiągnięciu ram wykonania. Zagrożenie w przypadku osi VI – *Kultura i dziedzictwo* w poddziałaniu 6.2.2 (*Długość wybudowanych lub zmodernizowanych wodnych szlaków turystycznych w zakontraktowanych projektach*) wynika między innymi ze zmian w prawie wodnym. Do pełnej realizacji wskaźnika, koniecznym jest jeszcze podpisanie jednej umowy na realizację projektu. Zgodnie z zawartą pre-umową, wniosek o dofinansowanie tego projektu zostanie złożony w III kwartale 2018 r.

- **Pan Tomasz Piłat** (Przedstawiciel Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Południowa Warmia”) poprosił o wyjaśnienie, czy w przypadku usunięcia wskaźnika z zakresu sieci energetycznych z ram wykonania, alokacja przeznaczona na to konkretne działanie zostanie przesunięta do innego działania lub innej osi? **Pan Emil Walendzik** (p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) wyjaśnił, że alokacja przeznaczona na budowę i modernizację linii energetycznych została częściowo przeniesiona na wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł. W konsekwencji wskaźnik *Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii* został usunięty z ram wykonania, ale pozostał w RPO WiM 2014-2020, jako wskaźnik dla Priorytetu inwestycyjnego 4a, z mniejszą wartością docelową.
- **Pan Tomasz Piłat** (Przedstawiciel Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Południowa Warmia”) zapytał czy niepowodzenie w osiągnięciu ram wykonania danej osi priorytetowej, spowoduje wstrzymanie wypłacenia rezerwy wykonania we wszystkich osiach? **Pan Emil Walendzik** (p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) podkreślił, że uruchomienie bądź utrata rezerwy wykonania odbywa się osobno na poziomie każdej osi priorytetowej.

Ad.16.

W sprawach różnych nie poruszono żadnych kwestii.

Pan Miron Sycz (Zastępca Przewodniczącego Komitetu) podziękował za udział wszystkim zgromadzonym na XXI posiedzeniu Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 i zaprosił na kolejne spotkanie, które wstępnie zaplanowane jest na kwiecień br. O szczegółach kolejnego posiedzenia poinformuje Sekretariat Komitetu.

Członkowie Komitetu w materiałach otrzymali do wiadomości:

1. Zestawienie zgłoszonych uwag i odpowiedzi do projektu szczegółowego opisu osi priorytetowej *Kadry dla gospodarki* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020,
2. Zestawienie zgłoszonych uwag i odpowiedzi do kryteriów wyboru projektów oraz szczegółowego opisu osi priorytetowej *Włączenie społeczne* RPO WiM 2014-2020,
3. Informację o zakończonych, trwających i planowanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
4. Ankietę ewaluacyjną dotyczącą oceny posiedzenia Komitetu pod względem organizacyjno-technicznym.

Na tym zakończono protokół z XXI posiedzenia Komitetu Monitorującego RPO WiM 2014-2020.

.....
Podpis osoby protokołującej

.....
Podpis Przewodniczącego posiedzenia

Załączniki:

1. Lista uczestników XXI posiedzenia Komitetu Monitorującego RPO WiM 2014-2020 z 21.02.2018 r.;
2. Agenda XXI posiedzenia KM RPO WiM 2014-2020;
3. Prezentacja: Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur* RPO WiM 2014-2020;
4. Uchwała nr 254/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zmieniającą uchwały w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla działań/poddziałów osi priorytetowej *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 1b);
5. Prezentacja: Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Efektywność energetyczna* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020;
6. Uchwała nr 255/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr

- 111/2016 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 22.06.2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 4.4.4 Infrastruktura transportu publicznego (Niskoemisyjny transport miejski) osi priorytetowej Efektywność energetyczna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020;
7. Prezentacja: Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Kadry dla Gospodarki* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020;
 8. Uchwała nr 256/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 9/2015 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 07.09.2015 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Działania 2.1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, osi priorytetowej *Kadry dla gospodarki* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 10i);
 9. Prezentacja: Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach osi priorytetowej *Regionalny Rynek Pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020;
 10. Uchwała nr 257/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 200/2017 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 28.06.2017 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Działania 10.7 Aktywne i zdrowe starzenie się (dla typu projektu: Realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu), w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne), osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 8vi);
 11. Uchwała nr 258/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 201/2017 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 28.06.2017 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Działania 10.7 Aktywne i zdrowe starzenie się (dla typu projektu: Opracowanie i/lub wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej), osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 8vi);
 12. Prezentacja: Przedstawienie propozycji kryteriów wyboru projektów dla działania 11.3 osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020;
 13. Uchwała nr 259/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości społecznej,

- osi priorytetowej Włączenie społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9v);
14. Prezentacja: Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów dla działania 11.1 osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020;
 15. Prezentacja: Przedstawienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów dla działania 11.2 osi priorytetowej *Włączenie społeczne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020;
 16. Uchwała nr 260/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 162/2016 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 16.12.2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.1.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe, osi priorytetowej Włączenie społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9i);
 17. Uchwałę nr 261/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.1.3 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekt ZIT Ełk, osi priorytetowej Włączenie społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9i);
 18. Uchwała nr 262/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w sprawie zmiany Uchwały nr 163/2016 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z dnia 16.12.2016 r. w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.2.3 Ułatwianie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe, osi priorytetowej Włączenie społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9iv);
 19. Uchwała nr 263/2018 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów dla Poddziałania 11.2.5 Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekt ZIT Ełk, osi priorytetowej Włączenie społeczne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 9iv);
 20. Prezentacja: Przedstawienie informacji o stanie realizacji ram wykonania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Sporządzili:

Marta Antochów

Klaudia Bolewska

Aleksandra Paltian

Agnieszka Wiatrowska

Sekretariat Komitetu Monitorującego RPO WiM 2014-2020

Departament Polityki Regionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

tel. (0-89) 521-96-78; e-mail: monitoring@warmia.mazury.pl

Olsztyn, marca 2018 r.